

Paleshuki
eta
Paleviki

AXPI

01

Paleshuki eta Paleviki

Паляшукі й Палявікі

Egileak

Kontakizuna: **Alena Ashurkevitz**

Herrialdea: **Stolin, Bielorrusia**

Hizkuntza: **Bieloerrusiera**

Ilustrazioak: **Ainara Azpiazu “Axi”**

Паляшукі й Палявікі

Было ў бацькі дванаццаць сыноў, усе рослыя ды ўдалыя хлопцы.

Жылі яны на вялікай палянцы, між цёмнага лесу. Вялі там сваю гаспадарку, палявалі на дзікіх зьвяроў і птушак.

Стары бацька, сівы, як голуб, сядзеў сабе ў кajuшку зімой і ўлетку ды толькі камандаваў. І былі ў той сям'і лад ды згода.

Суседзі жылі ад іх далёка і не рабілі ім шкоды, бо баяліся дружнай сям'і.

Пажаніліся сыны, пайшлі ў іх свае дзеці. Вялікая вырасла сям'я. Ды ўсе слухалі старога бацьку, і кожны рабіў сваю работу.

Але вось па некаторым часе памёр бацька, і пачаліся ў сям'і нялады. Жонкі братоў сварачца, адна адну заядаюць, – рады няма. Такая пайшла між імі калатня, пгто й мужыкі нічога зрабіць ня могуць. Крычаць жонкі, хочуць дзяліцца.

«Ну, што-ж, – думваюць браты, – трэба дзяліцца».

Пачалі дзяліцца. Ды справа гэта не такая й лёгка, як ім здавалася. Сяк-так з крыкам ды зыкам падзялілі дабро й жывёлу. А як дайшло да зямлі, дык тут ледзь адзін аднаго не пазабівалі: ніяк ня могуць падзяліць сваю палянку, каб нікому крыўды ня было.

Перасварыліся браты з-за зямлі і сталі адзін аднаму ворагамі.

Толькі два малодшыя браты жылі між сабою ў вялікай згодзе: куды адзін, туды й другі.

Не захацелі яны калаціцца з братамі за зямлю, пакінулі бацькаву хату ды падаліся ў сьвет шукаць іншага прытулку.

Зрабілі браты з двух дубоў вялікія сані, запрэглі ў іх шэсьць пар валоў, наклалі дабро, пасадзілі жонак зь дзяццямі ды паехалі на санях па пяску. А каровы і дробная жывёла ззаду за імі пайшлі.

Працягнулі крыху валы дубовыя сані па пяску ды сталі, як укопаныя. Калёс тыя браты ня мелі і нічога пра іх ня ведалі, бо нікуды яны з свайго лесу ня толькі ўлетку, але і зімою ня езьдзілі.

Пачалі браты адпілоўваць круглыя калодкі ды падкладваць пад палазы. Коцяцца калодкі, і сані паўзуць уперад.

Надакучыла меншаму брату падкладваць калодкі пад палазы, вось ён і кажа большаму: – Давай зробім такую прыладу, каб калодкі самі круціліся пад палазамі.

І зрабілі яны першыя ў тым краі калёсы. Лёгка пайшлі цяпер валы, так што браты і самі паселі на воз. Едуць і дзівяцца, як яны да гэтага часу абыходзіліся без калёс. Ехалі яны, ехалі, даехалі да вялікай ракі. Агледзелі раку – усюды глыбока, нідзе няма зручнага месца, каб пераехаць уброд. А тут такая навальніца ўсхадзілася, што лес, як зьвер, раве. Ломіць навальніца дрэвы, як саломінкі, ды шпурляе ў раку. Плывуць яны па вадзе цэлымі сыціртамі.

Паглядзеў на іх малодшы брат, падумаў і здагадаўся, як перабрацца цераз раку. Налавілі яны з братам дрэў, ачысылі гальлё, калоды зьвязалі адну з адной і зрабілі моцны плыт. А як сыціхла навальніца, узьвезьлі свой воз на плыт. Самі стаяць на пляшце ды кіруюць доўгімі жэрдамібусакамі, а плыт плыве, як параход.

Убачылі каровы, што валы паплылі на другі бераг, кінуліся ў раку ды за імі наўздагон. Толькі свіньні і авечкі не адважыліся скакаць у ваду. Стаяць на беразе, рохкаюць, мэкаюць. Вярнуліся потым браты з плытам назад і забралі іх.

Гэтак усе і пераправіліся праз шырокую і глыбокую раку.

Паехалі яны далей і забраліся ў такую пушчу, што й канца ёй няма.

Пачалі браты церабіць прасекі ў пушчы ды масьціць грэблі. Але дзе там! Чым далей, тым лес гусьцей, а ў ім такія нетры, што й выбрацца нельга.

Большы брат змарыўся, аслабеў.

- Застануся, - кажа ён меншаму брату, - я тут, бо ня хопіць у мяне сілы з гэтага лесу выцерабіцца.

І застаўся з сваёю сям'ёю жыць у лесе.

З таго часу і яго самога і ўвесь яго род пачалі зваць паляшнікамі.

А малодшы брат не захачеў заставацца ў лесе. Быў ён дужы, як тур, і спадзяваўся на сваю сілу. Ён адзін церабіў прасекі, масьціў грэблі і ехаў далей.

І да гэтых часоў засталіся яшчэ на Палесьсі тыя прасекі ды грэблі, што нарабіў малодшы брат.

Ці доўга ён так выбіраўся зь цёмнага лесу, ці не, але вось нарэшце пачалі трапляцца прагаліны ды палянкі зь пяскамі. Асеў малодшы брат на гэтых палянках, пачаў іх араць і сеяць збожжа.

І з таго часу празвалі яго самога і ўвесь яго род палявікамі.

А потым размножыліся паляшнікі й палявікі, занялі новыя лясы і палі ды сталі добрымі суседзямі. Так і цяпер жывуць.

Aitak hamabi seme-alaba zituen, denak ziren garaiak eta
taxu onekoak. Zabaldi handi batean bizi ziren, basoitsuak
inguratuta. Han gobernatzen zuten beren etxaldea; hegaztiak
eta animalia basatiak ehizatzen zituzten.

Aita zaharrak agintzen zuen, negu eta uda berokia jantzirik usoa bezain gris. Familia hari itzala zerion eta giro onean bizi zen.

Seme-alabak ezkondu eta umeak izan zituzten. Familia asko handitu zen. Denek hartzen zuten aintzat aita zaharraren iritzia, eta bakoitzak bere lana ganoraz egiten zuen.

Denboraren joanean aita hil egin zen eta orduan istiluak
hasi ziren etxekoan artean.

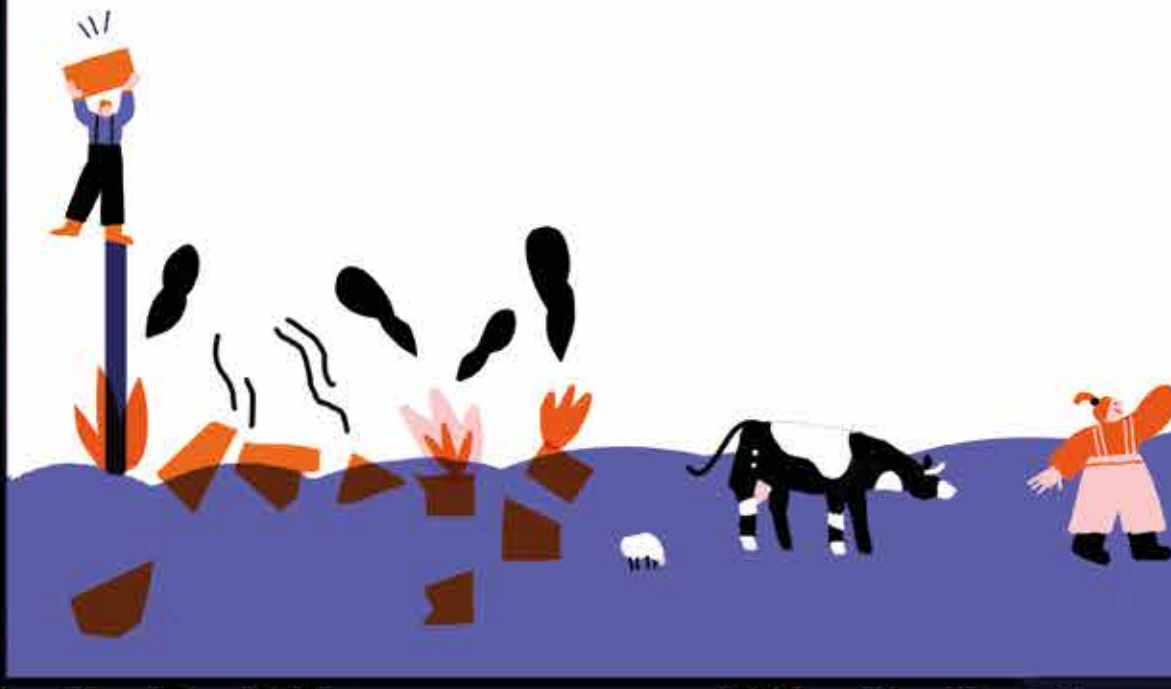
“Dagoena elkarrekin banatu behar dugu”, erabaki zuten neba-arrebek. Zituzten gauzak partitzen hasi ziren. Baina kontua ez zen hasieran iruditu zitzaien bezain erraza. Eztabaida giroan bada ere ondasunak eta abereak nolabait elkar-banatzen saiatu ziren.

Lurrak banatzen hasi zirenean ia elkar hil zuten. Ezin zuten ados jarri sailak zatitzeko orduan, haserrea eta samina eragin gabe denean. Lurrak bereganatzeko borroka egin zuten eta neba-arrebak elkarren etsai bihurtu ziren.

Bi anaia gazteenak baino ez ziren bizi elkarrekin armonia
onean, ederki moldatzen ziren bata bestearekin. Ez zuten
lurrarengatik borroka egin nahi izan beste anai-arrebekin,
eta gurasoen etxea utzi eta mundu zabalera atera ziren beste
aterpe baten bila.

Etxeko abereak atzetik zituztela atera ziren. Bidean aurrera segi zuten, eta azkenik gabeko basoan sartu ziren. Zenbat eta urrunago, orduan eta itsuago basoa, hain zen trinkoa non ezin baitzen bertatik irten.

Anaia zaharrenak neka-neka eginda etsi egin zuen. “Hemen geratuko naiz ni, baso honetatik irteteko indarririk ez daukat eta” esan zion anaia gazteari. Eta basoan geratu zen bizitzen bere familiarekin. Harrezkero Paleshuki deitzen hasi zitzaizkion.

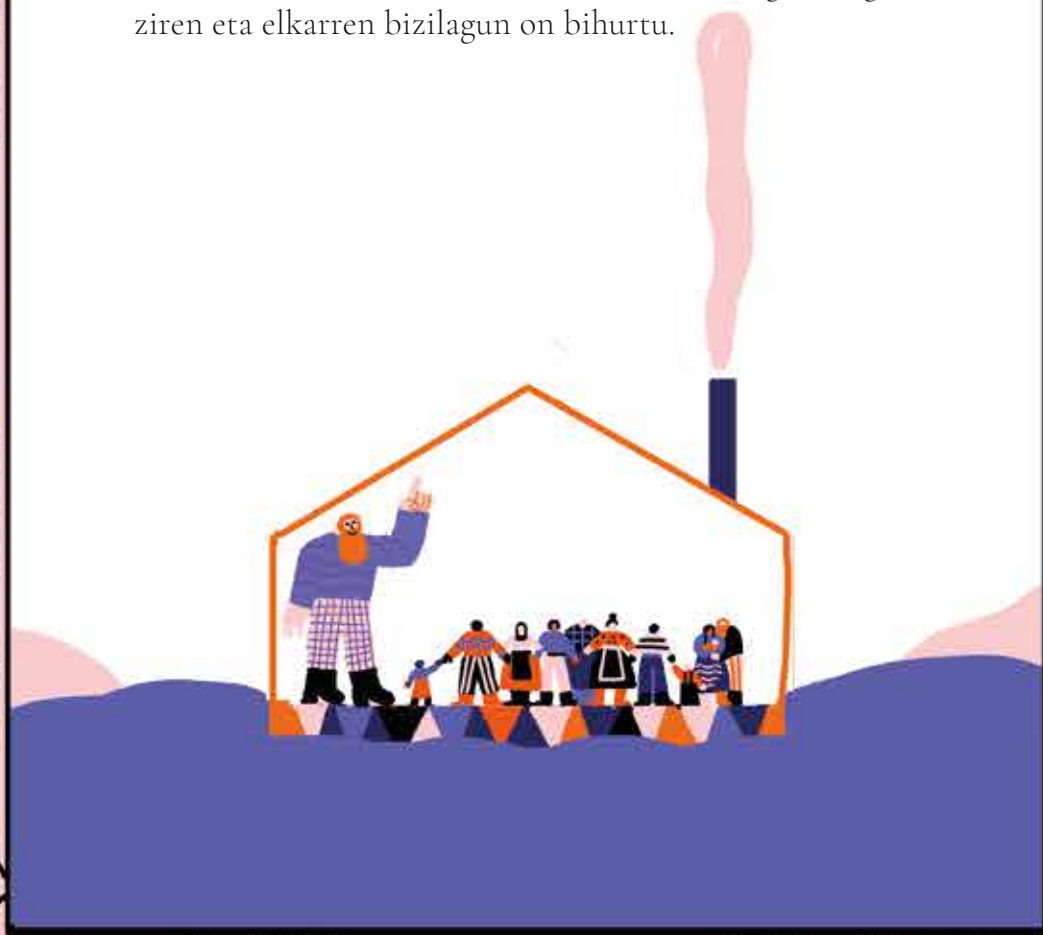

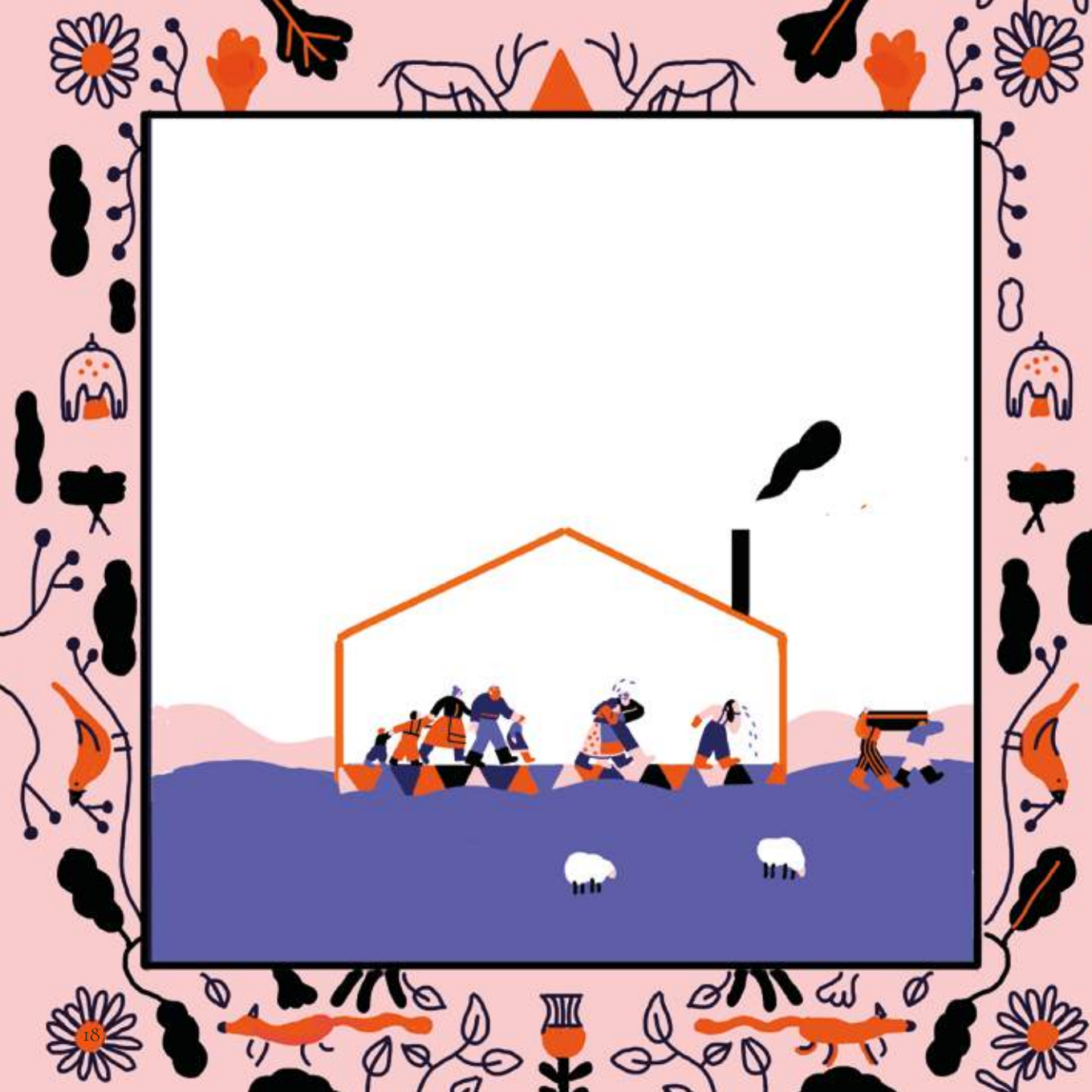
Anaia gazteak ez zuen basoan geratu nahi. Kosta egin zitzaion baso ilunetik irtetea, baina azkenean ostarteak eta zelaigune argiak agertzen hasi ziren.

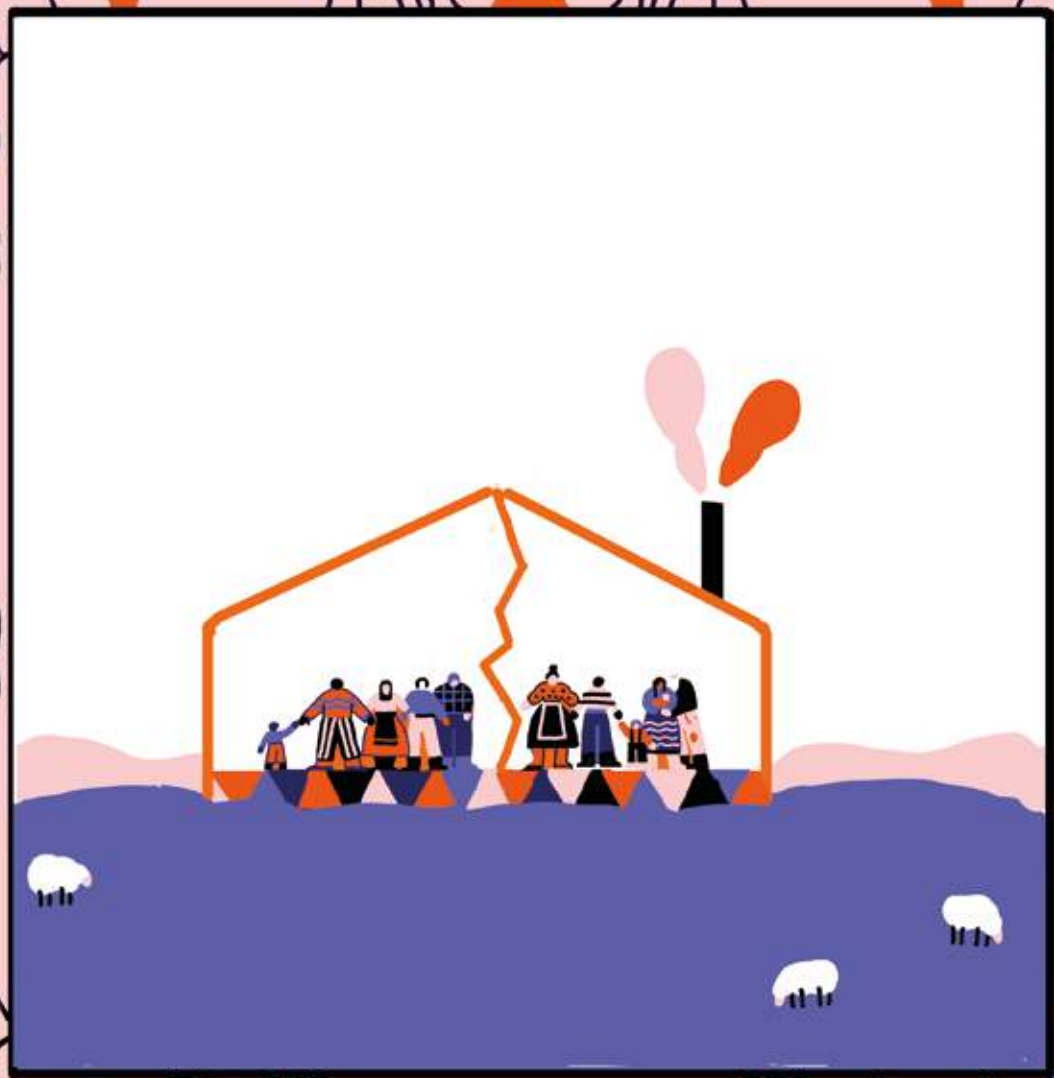
Soilgune horietako batean geratzea erabaki zuen; goldaketan eta ereintza lanetan hasi zen. Eta handik atzera Paleviki esaten hasi zitzaizkion berari eta familia osoari.

Geroztik, Paleshukitarrak eta Palevikitarrak ugaltu egin
ziren eta elkarren bizilagun on bihurtu.

Aurkibidea

01- Paleshuki eta Paleviki

02- Taro Urashima

03- Ez dago etorkizunik eta ihes egiteko ordua da

04- Txakurra saltoka

05- Gabonetako gutuna

06- Coquenaren kondaira

07- Itsasoaren aurrean etzunik

08- Auzo lapurraren istorioa

09- Otoitza aberriaren alde

10- Saci Perere

Lege Gordailua
D 01576-2021

Azpeitia
Denontzat

Kulturaz
Azpeitiko Kultur Kooperatiba

*Oihanaren begiraino garamatza
Bielorrusiako ipuin honek. Han bada etxalde
oparo bat, eta familiari baturik eusten dion aita
zaharra. Gauzak aldatu egingo dira, ordea, eta basoak
inguratzen du dena.*

